

Bilaga nummer 2
Till tjänsteutl./mem
av den 2019-04-23
Dnr T 2019-03284
E 2019-01511

AVTAL avseende genomförande av del av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad, Solvalla

mellan

AB Storstockholms Lokaltrafik och
Stockholms läns landsting

och

Stockholms stad

Bilagor

- Bilaga 1. Plankarta
- Bilaga 2. Illustrationsplan (2a och 2b)
- Bilaga 3. Huvudtidplan
- Bilaga 4. Fördröjningsmagasin dagvatten
- Bilaga 5. Skedesplaner Solvallakopplet
- Bilaga 6a. SL:s arbets- och etableringsområden
- Bilaga 6b. Stadens arbets- och etableringsområden vid utbyggnaden av gångtunneln under Ulvsundavägen
- Bilaga 7. Grundförstärkning DV 1400
- Bilaga 8. Adresser och fakturaspecifikationer
- Bilaga 9. SL:s åtagande gentemot Staden
- Bilaga 10. Utkast avtal om tillfällig nyttjanderätt inom blivande servitutsområde

1 Parter

AB Storstockholms Lokaltrafik, org. nr. 556013-0683, och Stockholms läns landsting, org. nr. 232100-0016, genom dess trafiknämnd, nedan gemensamt kallade SL

och

Stockholms stad, org. nr. 212000-0142, genom dess exploateringsnämnd och trafiknämnd, nedan kallad Staden.

SL och Staden kallas i det följande var för sig för Part och gemensamt för Parterna.

2 Bakgrund

Tvärbanans Kistagren är planerad att byggas ut från Norra Ulvsunda i Stockholms stad till Helenelund i Sollentuna kommun via Bromma Blocks, Bromma flygplats, Solvalla, Rissne, Ursviks torg, Ursvik norra, Ärvinge, Kista och Kistamässan. Detaljplanearbetet pågår för sträckan i samtliga berörda kommuner.

Stadsbyggnadskontoret har i samråd med SL beslutat att dela upp planområdet i flera detaljplaner. Utbyggnaden av Kistagrenen vid Solvalla planläggs i detaljplan "*Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av fastigheten Bällsta 1:9 m.fl. i stadsdelarna Riksby och Bällsta i Stockholm. Dp 2017-17192-54*", nedan kallad Detaljplanen, se Bilaga 1 samt illustration Bilaga 2a och 2b.

Genomförandebeslut om Tvärbanans utbyggnad togs i landstingsfullmäktige 2016-12-13.

3 Definitioner

Trafikanläggningen	Spårvägen med kraftförsörjning, signalanläggning, teknikbyggnader samt avvattningsanordningar som betjänar spårvägen. I Trafikanläggningen ingår även hållplatser med möblering, utrustning och anslutande ramper och trappor.
Direkta följdkonsekvenser av Trafikanläggningen	Återställningsarbeten på Stadens mark och anläggningar som krävs på grund av Trafikanläggningens genomförande.
Detaljplanen	Detaljplan för Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av fastigheten Bällsta 1:9 m.fl. i stadsdelarna Riksby och Bällsta i Stockholm. Dp 2017-17192-54

Projektet	Projektet innefattar utbyggnaden av Kistagrenen där den del av Trafikanläggningen som omfattas av Detaljplanen och Direkta följdkonsekvenser av Trafikanläggningen ingår.
-----------	---

4 Syfte och omfattning

Avtalet syftar till att reglera genomförandet av Projektet och ansvarsförhållanden mellan SL och Staden.

5 Förutsättningar för Parternas samordning och samarbete

5.1 Organisation och arbetssätt

Parterna ansvarar för att bemanna sin organisation med tillräckliga resurser för sina åtaganden enligt detta avtal. Parterna har en gemensam styrgrupp med ansvar att främja god samverkan och framdrift för Projektet.

5.1.1 Kontaktpersoner

Kontaktperson för SL vid avtalstecknandet är:
Projektledare Rådighet, Sara Söderstam

Kontaktperson för Staden vid avtalstecknandet är:
Ansvarig Kistagrenen inom Solvalla, exploateringskontoret, Anna Savås
Ansvarig Kistagrenen, trafikkontoret, Lotten Svedberg

5.2 Tidplan

Projekteringsarbetet påbörjades under hösten 2016. Utbyggnaden av delen vid Bromma Flygplats startade med ledningsomläggningar under 2018 enligt tidplan daterad 2019-03-19, se Bilaga 3. Trafikstart för Tvärbanan Kistagrenen sträckan Norra Ulvsunda till Ursvik planeras till våren 2022.

Parterna ska hålla varandra väl informerade om varandras arbeten och dess tidplaner inom avtalsområdet och om omständigheter som kan komma att påverka Projektets genomförande.

5.3 Samordning med Stadens del av Detaljplanen

Staden planerar att utföra en gångtunnel under Ulvsundavägen i anslutning till hållplats Solvalla, för att ge boende i Annedal ökad tillgänglighet till Kistagrenen. Tvärbanans utbyggnad är en förutsättning för gångtunnelns genomförande.

Staden behöver bygga gångtunneln innan nuvarande Solvallakopplets av- och påfartsramper rivs. Preliminärt planerar Staden att påbörja utbyggnaden av gångtunneln Q3 2020. Arbetena beräknas pågå under 18 månader och ska

samordnas så att Projektet inte river de befintliga av- och påfartsramperna förrän Staden inte längre behöver nyttja dessa för trafikomläggningar.

Under utbyggnaden av tunneln ska Staden ha tillgång till arbets- och etableringsytor enligt Bilaga 6b, där etableringsytan utgör del av de ytor som Staden avser upplåta till SL enligt punkt 9.2. Staden ska ha tillgång till ytorna när entreprenadarbetet med gångtunneln påbörjas, preliminärt Q3 2020.

Etableringsytan enligt Bilaga 6b är endast illustrativ och kan komma att placeras på annan plats. Etableringsytan ska dock omfatta 800 m² sammanhängande yta och vara placerad i direkt anslutning till gångtunneln under de första 12 månaderna av Stadens etablering. Under de sista 6 månaderna av Stadens etablering kan etableringsytan flyttas till annan plats inom etableringsområdena markerade med nr 5 och 6 enligt bilaga 6a. Etableringsytan ska vara sammanhängande och vara belägen inom de delar av etableringsområde nr 5 och 6 som ägs av Staden.

Staden ska ha tillgång till arbetsväg genom SL:s arbets- och etableringsområden för åtkomst till gångtunnelns arbetsområde vid västra tunnelmynningen samt från koloniområdet norrifrån via den norra ytan av koloniområdet som idag används som parkering. Arbetsvägen ska vara tillgänglig i minst 18 månader från det att entreprenadarbetet med gångtunneln påbörjas. Om arbetsvägen över spåren skulle omöjliggöra trafikstart för berörd sträcka av Kistagrenen till Q2 2022, ska arbetsvägen över spåren emellertid stängas senast 3 månader innan planerad trafikstart Q2 2022. Detta gäller dock endast om Staden trots stängningen av arbetsvägen kan slutföra arbetena med gångtunneln på ett rationellt sätt.

Staden åtar sig att planera och verka för att arbetena med gångtunneln ska genomföras så att trafikstart på berörd sträcka av Kistagrenen möjliggörs till Q2 2022. Parterna är dock medvetna om att denna tidplan kan komma att förskjutas av orsaker som ligger utanför Parternas kontroll.

BAS U på Stadens arbets- och etableringsområde är trafikkontorets entreprenör fram till dess att ytan lämnas tillbaka till SL för att slutföra anläggandet av hållplats Solvalla.

5.4 Angränsande projekt

Utbyggnaden ska enligt Finansierings- och samverkansavtalet ta hänsyn till pågående och kommande stadsutveckling och Parterna ska samordna Projektets utbyggnad med angränsande projekt. Parterna har bland annat identifierat nedanstående områden där särskild samordning krävs bl.a. vad gäller nyttjande av etableringsytor och arbetsområden. Parterna har som avsikt att för nedanstående

projekt eller för andra angränsande projekt som kan tillkomma, om någon av Parterna så begär, teckna samordningsavtal.

5.4.1 Trafikverkets utbyggnad av Mälarbanan

Kistagrenen korsar Mälarbanan vid Solvalla. SL är medveten om att samverkan med Trafikverket krävs för att respektive parts arbete ska kunna genomföras på ett rationellt sätt. SL är även medveten om att Trafikverket kommer att få nyttjanderätt till ett flertal områden på Stadens mark i samband med lagakraftvinnandet av Trafikverkets järnvägsplan och att dessa områden till stora delar kommer att överlappa med SL:s arbets- och etableringsområden. SL är medveten om att detta kan komma att påverka SL:s preliminära arbets- och etableringsområden enligt Bilaga 6a.

5.4.2 Planerad utbyggnad av Solvallastaden

Staden planerar för en utbyggnad av Solvallastaden vilket SL är införstådd med och accepterar. Parterna är införstådda i att samordning krävs.

5.4.3 Swedavia

SL är medveten om att utbyggnaden av Projektet kräver samordning med Swedavia vid Bromma flygplats.

5.4.4 Planerad etablering av bensinstation

OKQ8 planerar att uppföra en drivmedelsstation i norra delen av nuvarande flygplatsområde enligt pågående planarbete. Mellan drivmedelsstationen och Kistagrenen finns det planer på att anlägga en sopsugsanläggning som ska försörja Solvallastaden.

5.5 Delaktighet i angränsande projekt

Avseende planerad gångtunnel under Ulvsundavägen, Solvallastadens utbyggnad och bensinstation/sopsugsanläggning ska, om så erfordras, samverkan ske mellan SL och Staden samt berörd byggherre i frågor som berör Trafikanläggningen, såväl under som efter Projektets genomförande. SL bekräftar att SL på egen bekostnad ska medverka till dessa angränsande projekts genomförande, genom att vara allmänt behjälpligt och i skäligen omfattning t.ex. granska handlingar, tillhandahålla tillämpligt regelverk för Trafikanläggningen, delta i samordning och liknande åtgärder. I SLs kostnadsansvar ingår inte faktiska åtgärder som behöver vidtas på eller i anslutning till Trafikanläggningen till följd av de angränsande projekten.

5.6 Informationssamverkan

Parterna är överens om att löpande kommunikation och information om Projektets planering och genomförande ska ske till allmänheten och näringsidkare m.fl.

För att leda det gemensamma kommunikationsarbetet finns ett kommunikationsråd bestående av representanter för Parterna. SL är sammankallande. Parterna avser ta fram en kommunikationsplan i samband med produktionsstart för gemensam kommunikation som ska innehålla riktlinjer och förtydliga ansvarsförhållanden för den gemensamma kommunikationen i genomförandet. Vardera Part har dock huvudansvar för att informera om de arbeten Parten är byggherre för.

6 Myndighetsbeslut och tillstånd

SL ansvarar för samtliga myndighetskontakter och tillstånd med anledning av Projektet.

7 Avtal

7.1 Tidigare tecknade avtal

7.1.1 *Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnad av Tvärbanan Norr Kistagrenen inom Stockholms stad.*

Staden och SL tecknade den 2016-02-26 ett avtal om finansiering och samverkan ("Finansieringsavtalet") för utbyggnad av Kistagrenen. Finansieringsavtalet syftar till att reglera de grundläggande förutsättningarna för genomförandet av Kistagrenen inom Stockholms stad och ligger till grund för detta genomförandeavtal.

7.1.2 *Swedavia och Bromma Flygplats*

Swedavia, SL och Staden träffade 2017-08-17 ett trepartsavtal avseende återtagande av mark m.a.a. Tvärbanans utbyggnad. Enligt Trepartsavtalet ska Swedavias arrende inskränkas och marken återlämnas till Staden. Delar av dessa markområden ska användas för Tvärbanan och upplåtas permanent till SLL med servitut. SL och Swedavia ska enligt Trepartsavtalet omgående ta fram en detaljerad tidplan för Swedavias avflyttning. Trepartsavtalet ska fullföljas genom att SL och Swedavia träffar genomförandeavtal/samordningsavtal samt att Swedavia och Staden träffar ett eller flera tilläggsavtal till gällande arrendeavtal varigenom arrendet inskränks. SL är i förhållande till Swedavia ansvarig för nödvändig ledningsflytt med anledning av Tvärbanans utbyggnad. Sådana arbeten, och för dessa nödvändig spontning och anläggande av stödmur, kan komma att ske innan arrendet inskränkts efter överenskommelse mellan SL och Swedavia. Staden godkänner i förhållande till Swedavia att SL nyttjar berörda ytor för detta ändamål innan Swedavias arrende inskränkts.

Vid tidpunkten för detta – mellan SL och Staden – genomförandeavtals tecknande har SL och Swedavia ännu inte träffat nämnda

genomförandeavtal/samordningsavtal. Inskränkningar i arrendet har inte heller bekräftats genom tilläggsavtal. Markåtkomsten är således inte säkrad.

SL svarar för att slutföra förhandlingarna och träffa genomförandeavtal med Swedavia som reglerar tider och former för SL:s och Swedavias arbeten.

Utöver ovan nämnda arbeten är SL införstådd med att de markområden som ska frångå arrendet enligt ovan och därefter upplåtas av Staden till SL för påbörjande av arbeten med Tvärbanan inte får tas i anspråk förrän Staden återtagit markområdena från Swedavia och upplåtit nyttjanderätt till SL, om inte annat särskilt överenskoms. Inskränkning och upplåtelse sker i följande ordning:

- Swedavia utför eventuella återställningsåtgärder och sanering.
- Gemensam besiktning inför avflyttning; Swedavia, SL och Staden. Swedavia kallar enligt Trepartsavtalet till besiktning senaste tre veckor innan den genomförs.
- Staden och Swedavia träffar tilläggsavtal till Swedavias arrendeavtal och därigenom inskränker arrendet i berörd del.
- Staden upplåter nyttjanderätt i huvudsak enligt Bilaga 10 till SL till markområdena.

SL ska verka för att tillsammans med Swedavia planera för att Swedavias avflyttning, inklusive besiktning, tilläggsavtal och upplåtelse, sker med god framförhållning så att tidsnöd ej uppstår. Enligt SL:s preliminära uppgifter kommer Swedavia avträda en del av markområdet, där det inte finns byggnader, till årsskiftet 2019/2020 och en ytterligare del till april 2021. Det skulle också kunna bli aktuellt med avträde enligt annan uppdelning, även om detta vid detta genomförandeavtals ingående inte är planerat.

För nyttjande av andra ytor inom Swedavias arrendeområde än de som enligt ovan ska frångå arrendeområdet träffar SL överenskommelse med Swedavia.

7.2 Kommande avtal mellan Parterna

Servitut

Inom ramen för Projektet avser Staden och Stockholms läns landsting att utöver detta avtal även teckna avtal om servitut för Trafikanläggningen. Avtal om servitut tecknas efter färdigställd anläggning.

Nyttjanderättsavtal

Efter tecknandet av detta genomförandeavtal ska Parterna teckna separata nyttjanderättsavtal för de arbets- och etableringsområden som SL behöver på Stadens mark innan marken tas i anspråk för ändamålet.

Skriftlig överenskommelse om ledningsomläggningar

SL ska informera Staden i så tidigt skede som möjligt om planerade ledningsomläggningar som berör Stadens mark. Staden ska i egenskap av markägare skriftligen godkänna föreslagna ledningsomläggningar innan ledningsomläggning får genomföras.

7.3 Kommande avtal som SL förhandlar och upprättar för Stadens räkning

I Finansieringsavtalet § 11 framgår att "SL svarar för samtliga kostnader för åtkomst av mark och utrymmen enligt denna punkt såsom intrångsersättningar till tredjeman för inlösen av mark, frivilliga överenskommelser till arrendatorer, tomträttshavare, hyresgäster eller andra rättighetshavare och samtliga rättegångskostnader inklusive kostnader för av Staden anlitade ombud."

Följande avtal har Parterna identifierat:

- Intrång på del av Trafikflyget 4 för planerad gång- och cykelväg.

7.4 Kommande avtal som SL förhandlar och upprättar för Projektet Genomförandeavtal med Swedavia, jfr. punkt 7.1.2.

8 Projektering

SL ansvarar för projektering av Projektet med undantag för nedanstående:

Staden ansvarar för projektering av belysning av kommunala anläggningar och trafiksignaler. Staden ska följa SL:s tidplan i sin projektering och ingå i SL:s projekteringsorganisation.

8.1 Trafikanläggningen

Trafikanläggningens standard och gestaltning ska motsvara den nivå som redovisas i SL:s gestaltningsprogram daterat 2016-06-23 med revidering daterad 2019-03-15 och systemhandling daterad 2016-06-23. Som avvikelse från ovan är Parterna överens om att spårväghållplatsens läge ska vara i enlighet med Bilaga 1 (plankarta).

Avgränsning mellan Trafikanläggningen och gång- och cykelbanan, markerade med "9" i Bilaga 9, beskrivs med motstridiga uppgifter; häck med stängsel och räcke i gestaltningsprogram respektive stängsel i systemhandling. Parterna är överens om att val av avgränsning och gestaltning ska göras under detaljprojekteringsskedet och godkännas av Staden.

8.1.1 Likriktarstation/teknikhus

Parterna är överens om att magnetfältet runt SL:s likriktarstation/teknikhus inte får överstiga 0,4 mikrotelsa 20 meter från likriktarstationen/teknikhuset. Om magnetfältet runt likriktarstationen/teknikhuset skulle överstiga 0,4 mikrotelsa 20 meter från likriktarstationen/teknikhuset, ska SL vidta åtgärder så att detta gränsvärde inte överskrids. Om detta inte är möjligt, ska SL ersätta Staden för den begränsning av markanvändningen som följer av att gränsvärdet överskrids.

8.1.2 Avrinningsskydd

På delar av sträckan ligger Ulvsundavägen högre än Kistagrenen och myndigheter kan komma att ställa krav på skyddsåtgärder i form av avrinningsskydd. Sådant avrinningsskydd ska i så fall bekostas och utföras av SL. SL ska ta fram ett förslag på lösning. Lösningens utformning och placering ska godkännas av Staden innan avrinningsskyddet byggs ut.

Avrinningsskyddet är en konsekvens av Projektet.

Om lämpligt ska avrinningsskyddet vara beläget inom Trafikanläggningens område och tillhöra denna.

SL ska ersätta Staden för samtliga merkostnader som avrinningsskyddet innebär för Staden. Detta inkluderar, men är inte begränsat till följande:

- åtgärder för förändrad hantering av dagvatten från Ulvsundavägen,
- merkostnader vid anläggande av framtida bullerplank, till exempel för uppförande av ett integrerat bullerplank och avrinningsskydd inklusive rivning/anpassning av redan anlagt avrinningsskydd.

SL ska stå för drift och underhåll av avrinningsskyddet. För det fall avrinningsskyddet placeras utanför Trafikanläggningens område ska ett drift- och underhållsavtal tecknas mellan SL och Staden i samband med val av lösning.

8.2 Stadens anläggningar

Åtgärder på Stadens anläggningar ska utföras enligt Stadens gällande standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok. Staden ska, på SL:s begäran, inför projekteringsstart av avgränsat område definiera relevant kravställning samt identifiera gällande handlingar. Eventuella avsteg från standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok får inte ske utan särskilt godkännande från trafikkontorets områdesansvarig för aktuellt teknikområde samt yttrande från gatu- och driftingenjör för aktuellt geografiskt område. Eventuella avsteg från standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok ska redovisas.

Stadens anläggningar ska utformas i enlighet med systemhandling daterad 2016-06-23, med vissa förtydliganden enligt punkterna nedan, se utdrag i Bilaga 9.

I de fall en anläggning i systemhandling har en lägre standard än vad som är angivet i Stadens teknisk handbok, standard, riktlinjer och styrdokument, ska anpassning ske så att dessa krav uppfylls, om inte Parterna tecknat skriftlig överenskommelse om annat.

Omfattningen av åtgärder på Stadens anläggningar beskrivs i Bilaga 9. Parterna är överens om att SL under kommande projektering ska säkerställa att:

- Ramper Ulvsundavägen/Bällstavägen, markerade med "1" på Bilaga 9, ska medge att lastbil med släp, BK1, 24 m-fordon, kan svänga på och av ramperna.
- Det finns tillräcklig yta för gående och cyklister för att säkerställa en trafiksäker och tillgänglig lösning vid övergångsställen, markerade med "2" på Bilaga 9
- Busshållplats, markerad med "3" i Bilaga 9, inte flyttas till föreslaget nytt läge utan blir kvar i befintligt läge.
- Slänterna inte breder ut sig mer än vad som framgår av markritningarna i Bilaga 9. På ytan markerad med "4" i Bilaga 9 får ingen slänt uppföras.
- Ytor mellan gång- och cykelramper och vägar, markerade med "5" i Bilaga 9, grönsätts om inte annat föreskrivs och gestaltas med lättskött material, exempelvis äng och träd.
- Gång- och cykeltunnel under Bällstavägen, markerad med "6" i Bilaga 9, blir minst 3,1 m hög och 6 m bred.
- Solvallakopplets ramper, markerade med "7" i Bilaga 9, rivs och marken anpassas till angränsande ytor. Restytor grönsätts om inte annat föreskrivs och gestaltas med lättskött material, exempelvis äng och träd. Val av lösning och gestaltning ska stämmas av med och godkännas av Staden.
- Stödmurar utformas med lutande kant så att överkanten följer marknivån
- Avåkningsskydd anläggs på Ulvsundavägen där så krävs
- Utrymme för bullerskyddsskärm, markerad med "8" i Bilaga 9, inte omöjliggörs, med beaktande av placering av teknikhus och avåkningsskydd.

För övriga åtgärder som kan komma att påverka Stadens anläggningar ska SL när de får kännedom om dessa omedelbart presentera dessa för Staden och invänta godkännande innan åtgärden får genomföras.

Staden ska om möjligt, i samband med upprättande av SL:s förfrågningsunderlag, vara behjälplig med att tillhandahålla för frågan relevant underlag.

8.3 Ledningar

SL ansvarar för projektering av ledningsomläggningar. Staden ska godkänna föreslagna ledningsplaceringar i stadens mark utifrån föreslagna ledningssamordningsplaner innan detaljprojektering påbörjas.

Staden ska granska och godkänna projekteringshandlingar enligt p. 8.5. I de fall ändringar sker ska Stadens godkännande inhämtas.

Enligt p. 7.2. ska stadens skriftliga godkännande av ledningsomläggningar inhämtas innan genomförande påbörjas.

8.4 Standardhöjning

För standardhöjning avseende funktioner som inte finns vid detta avtals tecknande och önskemål om en standard som är högre än Stadens gällande standard i form av material och omfattning, ska överenskommelse träffas skriftligen mellan Parterna. Principen är att den Part som önskar standardhöjning eller funktionstillägg ska bära hela merkostnaden för åtgärden.

8.5 Granskning av handlingar

Innan byggnation startar ska SL ge Staden möjlighet att granska handlingar för följande:

- Handlingar som berör eller påverkar Stadens anläggningar, miljön i närheten av Stadens anläggningar, Stadens mark eller Stadens angränsande projekt i området.
- Ledningsplacering i Stadens mark.
- Fördröjningsmagasin för dagvatten enligt Bilaga 4.

Granskningsprocessen utgörs av formell granskning av färdigställd handling. Eventuella avsteg från Stadens gällande standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok ska redovisas av SL senast tre veckor innan granskning och godkännas av Staden innan formell granskning påbörjas, se vidare under § 8.2. Staden ska tre arbetsveckor efter att SL redovisat eventuella avsteg skriftligen meddela om avstegen godkännes. Om Staden inte godkänner avstegen och samstämmighet ej uppnås eskaleras frågan för beslut i styrgrupp.

SL aviserar 4 veckor innan formell granskning. Formell granskningstid utgörs av 15 arbetsdagar eller längre om kommande entreprenadkontrakt föreskriver så. SL tillhandahåller Staden utskrivna ritningskopior (A1) och textdokument (A4) för granskning i tre exemplar.

Om Staden vid granskning påträffar betydande avsteg, eller flera avsteg som gemensamt bedöms som betydande, från Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok, som inte redovisats av SL enligt ovan, avbryts granskningen. SL ska därefter skicka över nya handlingar där avstegen redovisas. Staden ska tre arbetsveckor efter att SL sänt över nya handlingarna skriftligen meddela om avstegen godkännes. Om Staden inte godkänner avstegen och samstämmighet ej uppnås, eskaleras frågan för beslut i styrgrupp.

Om Staden påträffar avsteg från Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och

teknisk handbok som inte redovisats av SL, men som inte bedöms vara betydande förlängs granskningstiden med två veckor.

Staden lämnar sina granskningskommentarer i där för avsett protokoll. Staden ska även ges möjlighet att granska reviderade bygghandlingar. SL redovisar vilka åtgärder som vidtas och när samstämmighet råder ska Staden skriftligen bekräfta detta. Om samstämmighet inte uppnås eskaleras frågan för beslut i styrgrupp.

9 Genomförande

SL ansvarar för samtliga genomförandearbeten inom Projektet.

9.1 Byggande i närhet av Stadens anläggningar

SL förbinder sig att vid genomförandet av Projektet följa Stadens allmänna föreskrifter som gäller vid anläggning- och byggnadsarbete intill vägområde.

9.2 Arbets- och etableringsområden

Staden ska upplåta erforderlig mark för arbets- och etableringsområden. Upplåtelsen ska vara vederlagsfri. Arbets- och etableringsområdenas omfattning framgår av Bilaga 6a. Parterna ska dock reglera nyttjandet i nyttjanderättsavtal. Utgångspunkten för upplåtelseerna ska vara de ytor som anges i Bilaga 6a. Parterna är dock medvetna om att arbets- och etableringsområden kan behöva samordnas med pågående eller planerade stadsbyggnadsprojekt, befintlig trafik/gång- och cykeltrafik eller annan allmännyttig verksamhet.

SL är medveten om att Trafikverkets behov av tillfälliga ytor enligt järnvägsplan inte får hindras och att om Trafikverket med stöd av järnvägsplan ianspråkar yta som enligt Bilaga 6a ska upplåtas med nyttjanderätt till SL så kan Staden inte längre upplåta denna yta.

Ytor för arbets- och etableringsområden inom kvartersmark eller ej planlagd mark upplåts av Staden med nyttjanderätt, se även punkt 7.2. Ytorna upplåts fram till den 31 december 2022, med undantag för den del av yta nr 4 som markerats på Bilaga 6a, som upplåts till den 1 juli 2022, och den del av yta 5 och 6 på bilaga 6a som staden ska nyttja i 12+6 månader för anläggandet av gångtunneln.

Kommande nyttjanderättsavtal kommer enbart omfatta de områden enligt Bilaga 6a som ägs av Staden och som vid tiden för nyttjanderättsavtalets tecknande inte är upplåtna till Swedavia.

För den del av arbets- och etableringsområden som ligger på allmän plats ska SL, eller av SL anlitad entreprenör, i god tid före byggstart samråda med Staden om vilka ytor som behövs och under hur lång tid dessa behövs. Upplåtelse av allmän

plats för arbets- och etableringsområden kräver polistillstånd enligt ordningslagen. SL ska ansöka om polistillstånd för den med Staden överenskomna ytan.

SL ska tillse att anlitad entreprenör håller sig inom godkända arbets- och etableringsområden. SL är införstått med att Staden kan komma att kräva skadestånd för olovlig markanvändning om SL eller dess entreprenör nyttjar mark utanför den godkända ytan.

Staden har i förhållande till SL inget ansvar för arbets- och etableringsområdena under den tid SL ianspråktar områdena.

Staden har rätt att ta markprover inom arbets- och etableringsområdena enligt Bilaga 6a under upplåtelsetiden. Staden måste dock skriftligen underrätta SL senast 2 veckor innan markproverna behöver genomföras.

SL har inte rätt att förvara lättantändligt material under Ulvsundavägens bro under upplåtelsetiden.

9.3 Drift och underhåll

Där utbredningen av de ianspråktaga ytor för arbets- och etableringsområden innebär att omkringliggande ytor inte är möjliga att drifta och underhålla av Staden, ska SL utföra och bekosta erforderliga drift- och underhållsåtgärder. Dessa drift- och underhållsåtgärder behöver endast utföras på ytor som allmänheten har tillgång till.

Med erforderliga drift- och underhållsåtgärder enligt ovan avses t.ex. korrigerande av plattor och kantstenar vid sättningar, lagning av slithål och annan lagning vid behov. Med drift avses snöröjning, halkbekämpning, sopning, sand- och lövupptagning samt städning. Snöröjning och halkbekämpning ska uppfylla Stadens minimikrav vad gäller åtgärdstider och utförande. I drift ingår även slamsugning av dagvattenbrunnar. Slamsugning utföres normalt en gång per år och vid behov.

9.4 Byggtrafik

SL eller av SL anlitad entreprenör, ansöker om trafikanordningsplan för de ytor där Staden är väghållare.

9.5 Återställning av mark för arbets- och etableringsområden samt byggtrafik

Efter nyttjanderättstidens slut förbinder sig SL att återställa marken i ursprungligt skick om inte annat överenskommits mellan Parterna. SL ska kalla Staden till gemensam besiktning av marken innan den tas i anspråk och några arbeten påbörjas. Inför upphörande av nyttjanderätten ska SL kalla Staden till besiktning

av marken. SL ansvarar för att protokoll upprättas vid syn före tillträde och vid återlämnande.

9.6 Påverkan på trafik under byggtiden

Trafikpåverkande åtgärder får utföras först efter att godkänd trafikanordningsplan föreligger.

9.6.1 Bällstavägen och Ulvsundavägen

Skedesplaner enligt Bilaga 5 ger en principiell redovisning av hur arbetena med ledningsomläggningar och tunnelbygge under Bällstavägen kommer utföras. Staden är medveten om att arbetena kommer att påverka trafiken under genomförandet som beräknas ta ca 2 år. SL ska verka för att minimera påverkan på trafiken under hela byggtiden.

Vägtrafiken på Ulvsundavägen och Bällstavägen får inte utsättas för några inskränkningar eller störningar under dagtid. Under nattetid får inskränkningar, för lansering/lyft eller dylikt av bron, ske efter tillstånd från Stockholms stad och Polisen. Själva Ulvsundavägen ska under hela entreprenaden ha 2 körfält i vardera riktningen öppna.

Skedesplanerna ska omarbetas till trafikanordningsplaner enligt 9.4.

Gång- och cykelförbindelse längs Ulvsundavägen och Bällstavägen ska vara öppen under hela byggtiden.

9.7 Träd och vegetation

Innan byggstart ska parterna gemensamt inspektera sådana träd och annan vegetation som ska bevaras eller ersättas och som kan beröras av genomförandet. Vid denna inspektion ska status och eventuella skyddsåtgärder för berörda träd och vegetation säkerhetsställas.

9.8 Dagvattenhantering

I anslutning till teknikhuset vid hållplats Bromma Flygplats anläggs ett fördröjningsmagasin för Kistagrenens dagvatten enligt Bilaga 4. Denna anläggning är en del av Trafikanläggningen och kommer att ägas och underhållas av SL.

9.9 Dagvattenledning

Marken som berörs av omläggning av dagvattenledningen Ø 1400 grundförstärks med KC-pelare med en utbredning väster om ledningen enligt Bilaga 7.

10 Besiktning, syneförrättning och överlämning mm

10.1 Besiktningar av Stadens anläggningar mm

Staden har rätt att utöva teknisk kontroll på de anläggningar som ska överlämnas till Staden. Arbetena ska kvalitetssäkras av SL enligt gällande normer.

SL ska kalla Staden till relevanta byggmöten, kvalitetsrevisioner och liknande. Staden ska delta i syn, del-, slut- och efterbesiktningar. SL ska kalla Staden skriftligen minst 3 veckor i förväg. I samband med kallelse till slutbesiktning ska relationshandlingar överlämnas till Staden för granskning. En oberoende besiktningsman utses av SL.

Om någon av Stadens anläggningar ej kan godkännas, ska felen åtgärdas skyndsamt och en efterbesiktning genomföras efter att felen har åtgärdats.

10.2 Överlämning av Stadens anläggningar

Stadens anläggningar ska överlämnas till Staden efter godkänd slutbesiktning vid särskilt överlämnandemöte som SL kallar till. Inga kvarstående besiktningsanmärkningar ska finnas kvar vid överlämnandet.

Minst 3 veckor innan överlämnandemötet ska SL överlämna handlingar enligt nedan:

- Slutgiltiga relationshandlingar enligt 10.4 i original.
- Sammanställning över samtliga avsteg från Stadens gällande standard, styrdokument, riktlinjer och teknisk handbok samt dokumentation på Stadens godkännande av avstegen. Detta avser även avsteg från granskade bygghandlingar.

Vid överlämnandemöte ska garantihandlingar överlämnas och Staden inträder därefter som part i garantin gentemot utförande entreprenör för anläggningarna, se nedan.

SL ansvarar för att kalla till garantibesiktning för anläggningar som SL ska överlämna till Staden.

Vid överlämnande av anläggningar till Staden övergår ansvaret för drift och underhåll till Staden. Inom 2 år efter Stadens formella övertagande av sin del av den nya/ombyggda anläggningen, ska SL upprätta en skriftlig nöjdförklaring som undertecknas av Parterna, under förutsättning att Staden är nöjd med sin del av den nya/ombyggda anläggningen. Om Staden inte skulle vara nöjd med sin del av den nya/ombyggda anläggningen, dvs. om anläggningarna inte uppfyller kraven i Stadens standard, riktlinjer, styrdokument och teknisk handbok, ska SL avhjälpa

eventuella avsteg som inte godkänts av Staden. Om så inte sker inom skälig tid har Staden rätt att åtgärda dessa på SL:s bekostnad.

10.3 Ägande av konstruktioner under Bällstavägen samt över spåranläggningen

Utformningen av gång- och cykel- samt spårvägstunnel under Bällstavägen kan göras som en gemensam tunnel eller två separata, val av utformning kommer att göras under totalentreprenörens designfas. Beroende på val är Parternas avsikt att ägandet ska följa nedanstående matriser.

Alternativ: En gemensam tunnel för gång- och cykel samt spårväg	Ägande
Konstruktion för gemensam tunnel under Bällstavägen	SL
Tätskikt på gemensam tunnel under Bällstavägen	Staden
Beläggning och överbyggnad för gång och cykel	Staden
Gång- och cykelbro över spåranläggningen	Staden

Alternativ: Två separata tunnlar för gång- och cykel respektive spårväg	Ägande
Konstruktion för gång- och cykeltunnel under Bällstavägen, inklusive tätskikt	Staden
Trågmurar och konstruktion för spårtunnel under Bällstavägen, inklusive tätskikt	SL
Gång- och cykelbro över spåranläggningen	Staden

Ägandet av och den detaljerade fördelningen av drift- och underhållsansvar för gång- och cykeltunnel och spårtunnel fastställs slutligt i samband med tecknandet av drift- och underhållsavtal. Drift- och underhållsavtalet ska tecknas i anslutning till granskning av bygghandlingar. Huvudprinciperna för ägandet och ansvar för drift- och underhåll enligt ovan ska även bekräftas i kommande servitutsavtal.

10.4 Relationshandlingar

Relationshandlingar för Stadens anläggningar ska vara försedda med Stadens stämpel och ritningsnummer. De ska redovisas digitalt i dwg-format samt i PDF-format. Teknisk handbok ska följas.

I relationshandlingarna ska även ingå:

- Erforderliga intyg och ev. fullskaliga provtagningar
- Erforderliga driftsinstruktioner och skötselanvisningar
- Dokumentation av kvalitetssäkring/egenkontroll

10.5 Garantier

SL överför till Staden, i oförändrat skick och omfattning, de garantiåtaganden som gäller för anläggningar som Staden övertar. Garantitiden börjar löpa efter godkänd slutbesiktning av aktuell anläggning om inget annat redovisats.

11 Ekonomi

11.1 Kostnader

SL ansvarar för samtliga kostnader för projektering, upphandling och genomförande av Projektet med undantag som Parterna överenskommer.

Vardera Part bekostar sin egen projektledning, granskning och kontroll.

11.1.1 Solvallakopplet

Enligt "Avtal om finansiering och samverkan för utbyggnad av Tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholm stad" ersätter Staden SL med 15 Mkr för standardhöjning i form av nya av- och påfartsramper från Ulvsundavägen samt ny gång- och cykelförbindelse under Bällstavägen.

11.1.2 Utbetalning Solvallakopplet enligt 11.1.1

Utbetalning sker i samband med att anläggningen överlämnas till Staden. Beloppet ska uppräknas enligt Entreprenadindex med januari 2016 som basmånad, med fördelning enligt nedan:

Litt 200 - Röjnings, grundförstärknings- och terrasseringsarbeten	40 %
Litt 230 - Överbyggnadsarbeten, trafikanordningar och trafikbelysning	40 %
Litt 240 - Beläggingsarbeten	20 %

11.1.3 Sopsugsrör i gång- och cykeltunnel under Bällstavägen

Som försvarsarbete kan det bli aktuellt att SL lägger ett rör (Ø 400-600mm) under gång- och cykeltunneln under Bällstavägen på Stadens (exploateringsnämndens) bekostnad. Detta förutsätter att Staden lämnar besked till SL senast i samband med granskningen av handlingarna för gång- och cykeltunneln under Bällstavägen.

11.1.4 Eventuellt tillkommande standardhöjning

Om Parterna enligt 8.3 skriftligen under Projektets gång kommer överens om ytterligare standardhöjningar, fakturerar utförande Partens entreprenör den andra Parten enligt verifierade självkostnader.

11.1.5 Stadens kostnader för projektering

För av Staden utförd projektering av belysning och trafiksignal faktureras SL i enlighet med gällande timprislista för egen personal.

11.2 Utbetalning av medfinansiering

Utbetalningar sker enligt avtal "Överenskommelse avseende fördelning och indexreglering av medfinansiering" daterat 2017-11-23 i enlighet med "Finansieringsavtalet".

11.3 Fakturering och betalning

11.3.1 Fakturering mellan Parterna

Fakturan ska vara specificerad på sätt som fastställs av Parterna i samråd.

Faktura ska omfatta verkligt nerlagd kostnad och vara verifierad.

För närvarande gäller adress och specifikation av fakturor enligt Bilaga 8.

Vid eventuella tillkommande standardhöjningar ska verifikat granskas och godkännas av den kostnadsbärande Parten innan faktura får skickas.

11.3.2 Betalning

Fakturering ska ske månadsvis med 30 dagar som betalningsvillkor.

12 Skada på tredje man mm

Med skador gentemot tredje man (fastighetsägare, tomträttshavare, nyttjanderättshavare eller annan) avses exempelvis evakuering, störning, intrång etc. i byggnader, anläggningar och verksamheter enligt gällande lagstiftning inom bland annat skadeståndsrättens och miljörettens område.

SL ansvarar för, hanterar samt bekostar eventuella skador gentemot tredje man till följd av byggandet av Projektet.

Parterna svarar enskilt för, hanterar samt bekostar eventuella skador gentemot tredje man till följd av egna angränsande projekt.

13 Övrigt

SL godkänner att Staden ansluter ett bullerplank till det teknikhus som SL avser att uppföra i närheten av Solvalla, under förutsättning att det inte påverkar Trafikanläggningens funktion. SL godkänner på samma villkor att Staden vidtar bulleravskärmande åtgärder på själva teknikhuset.

14 Ändringar och tillägg

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och behörigen undertecknade för att gälla.

15 Överlåtelse

SL har rätt att, utan kvardröjande ansvar, överlåta eller upplåta (helt eller delvis) sina rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal till organisation eller bolag som, direkt eller indirekt, ägs eller kontrolleras av Stockholms läns landsting eller AB Storstockholms Lokaltrafik.

16 Tvist

Tvist angående tolkning och tillämpning av detta avtal ska avgöras av allmän domstolsprövning med Stockholms tingsrätt som första instans om inte annat följer av tvingande lag.

17 Avtalstid

Detta avtal gäller t.o.m. det datum för då Parternas samtliga åtaganden enligt detta avtal är fullföljda och slutreglerade.

18 Avtalets giltighet

Såsom förutsättning för giltigheten av detta avtal gäller

- Att Detaljplanen antas senast 2020-07-01 genom beslut som senare vinner laga kraft
- att kommunfullmäktige i Stockholms stad senast 2020-07-01 godkänner detta avtal genom beslut som vinner laga kraft

Brister någon av dessa förutsättningar ska detta avtal omedelbart, och utan krav på vidare åtgärder från någon av Parterna, till alla delar vara förfallet och inte föranleda ersättningsrätt för någon av Parterna.

Även för det fall avtalet förfaller ska SL alltjämt ansvara för samtliga arbeten och åtgärder som vidtagits inom ramen för Projektet. SL svarar därvid för att snarast möjligt slutföra eller återställa ledningsomläggningar och andra förberedande arbeten samt för att utföra övriga återställningsarbeten på Stadens mark och anläggningar.

Detta avtal har upprättats i tre exemplar varav SL, Stadens trafiknämnd och Stadens exploateringsnämnd tagit var sitt.

**För Staden genom dess
trafiknämnd**

Stockholm den _____

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

**För Staden genom dess
exploateringsnämnd**

Stockholm den _____

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

**För AB Storstockholms Lokaltrafik och Stockholms läns landsting,
genom dess trafiknämnd**

Stockholm den _____

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande

_____
Underskrift

_____
Namnförtydligande